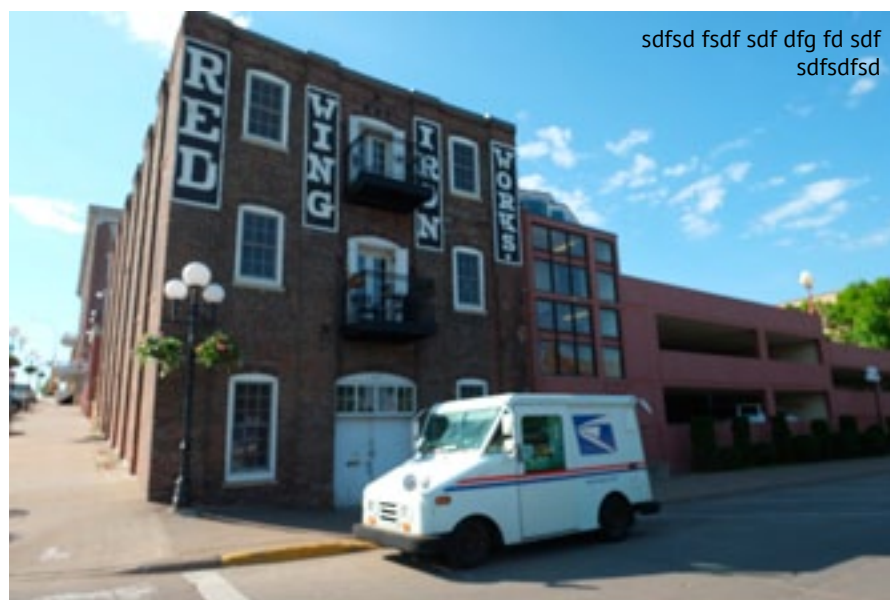

Den bestøvlede by

Red Wing i Minnesota er sindbilledet på *small town America*. Men bag den stillestående facade findes historien om en ambitiøs soveby, der i over 100 år har leveret fodtøj til alt fra rekrutter i den amerikanske hær til hiphoppere og Hollywoodstjerner

Tekst Christian Martinez

Do you want a refill, honey?"
 Servitricen på Bev's Cafe står med en kande friskbrygget kaffe i den ene hånd og en notesblok i den anden. Blyanten sidder koket bag øret på den midaldrende servitricen, der smiler så venligt, at man ikke nænner at sige nej, selvom hun allerede har svinget kaffekanden to gange over båsen.

"Yes, ma'am. Thank you."
 Omgangstenen og de gamle fotos på væggen vidner om en klassisk amerikansk diner med en del år på bagen. Her koster en kop kaffe halvdelen dollar, og så har du oven i Stetsonhatten ret til to påfyldninger.

Uden for på en lille sidegade til Main Streets andre små diners, rustne brandtrapper på gamle brownstonehuse og butikker, hvor dørklokker med snoretæk melder kundernes ankomst, holder en metalgrøn Oldsmobile fra 1950'erne parkeret aldeles ulåst. Og henne om hjørnet står en møntautomat, hvor man kan købe avisen The Red Wing Republican Eagle, som udkommer hver onsdag og lørdag med et oplag på 6000.

Velkommen til Red Wing, Minnesota, byen, der er verdensberømt for sit arbejdsfodtøj af samme navn, og som med sine 17.000 indbyggere og en smuk placering ud til Mississippifloden ligner en klas-

sisk true-blue-american-by i en Bruce Springsteen-sang. Eller måske nærmere i en sang af Bob Dylan, der i "Walls of Red Wing" fra 1963 sang om byens ungdomsfængsel, der stadig eksisterer i dag.

Ægte amerikansk kulturarv

Ifølge det amerikanske AAA's Home & Away Magazine er Red Wing på en 34. plads over Nordamerikas 100 bedste small towns at bo i, og National Geographic Traveler Magazine har også haft fokus på byen, der ifølge magasinet har formået at bevare sin kulturarv trods nybyggeri og turisme. Magasinet fik et panel på 280 eksperter til at evaluere over 100 udvalgte destinationer verden over og Red Wing fik en 23. plads, fordi byen ikke var endt som en "disney-agtig og nuttet parodi på sin egen kulturarv".

Forklaringen skyldes ikke mindst byens foretagssomme indbyggere, der midwestern style har formå-

et at skabe en imponerende økonomisk udvikling, der måske bedst illustreres ved indgangen til Red Wing Shoe Company Museum på Main Street, hvor en gigantisk støvle stjæler billedet. Støvlen, der ifølge Guinness Rekordbog er verdens største, er en tro kopi af Red Wings ikoniske model 878 i størrelse 850 – hvilket svarer til, hvad et menneske med en højde på tolv etager skulle bruge.

I gaderne rundt om turiststøvlen fremstår Red Wing i dag tilbagelænet og nostalgisk som et glansbillede, men engang var det en flodhavneby i rivende udvikling. Området var oprindeligt beboet af Mde-wakanton Dakota-stammen, og byens navn er afledt af høvdingernes brug af en farvet, rød svanevinge. De første europæiske indvandrere kom via Mississippifloden i 1850'erne og begyndte at dyrke hvede i så stor stil, at Red Wing i 1873 kunne kalde sig for USA's største producent af hvede.

Nyrige hvede-baroner anlagde delstatens første operahus i den ellers fredelige by, og selv Minnesotas første universitet blev der plads til. Sidstnævnte kuldsejlede dog, da den amerikanske borgerkrig brød ud i 1861 og tvang unge mænd ud af klasselokalerne og ind på slagmarken. Efter krigen genåbnede universitetet, men da var toget bogstaveligt talt kort fra Red Wing. Anlæggelsen af jernbanen betød, at korn kunne køres hurtigere med tog til Minneapolis i stedet for ad flodvejen.

Vejen til Red Wing

Fly fra København eller Billund til Minneapolis i delstaten Minnesota med et stop undervejs fås for under 5000 kr med KLM, Icelandair eller Delta Airlines. Fra Minneapolis til Red Wing er der knap 100 km ad gode landeveje. Der er busforbindelse, men det er oplagt at leje bil, så man også kan udforske området omkring Red Wing.

Herfra kunne Red Wing have begyndt sin totale deroute, hvis ikke det var for en lokal entreprenør, Charles H. Beckmann, der øjnede et marked for arbejds sko. Beckmann stiftede Red Wing Shoe Company i 1905 og fik hurtigt etableret et ry for at lave uopslidelige arbejdsstøvler – bl.a. med introduktionen af metalsnuder på udvalgte modeller.

Arbejdssko viste sig på mange måder at være en bedre forretning end hvede. Beckmann og Co. kunne takket været den nye jernbanestation i byen sende sko til alle hjørner af USA og resten af verden. På under ti år kom byens fabrikk til at producere over 200.000 par sko om året, som bl.a. blev brugt af den amerikanske hær under første og anden verdenskrig.

CXXXX

I 1950'erne forsynede Red Wing også sko til det amerikanske postvæsen, og senere drysede kendisser fra Steve McQueen til Paul Newman stjernestøv over brandet ved at luften deres Red Wings til diverse motorcykelløb. I Danmark er skoene de senere år blevet kendt for netop den type klassiske modeller, men heritage-kollektionen udgør kun seks pct. af den samlede produktion. På byens fabrik og det tilhørende garveri, hvor 1.000 ud af byens 17.000 indbyggere

arbejder, sikres omsætningen først og fremmest ved at lave high-tech arbejds sko til alt fra boreplatforme til hangarskibe.

Som så meget andet i Red Wing har også fabrikken – med sine høje runde søjler – noget altmodisch over sig og ligesom Lego i Bilund, Danfoss i Nordborg og B&O i Struer, er det svært at adskille virksomhed fra by. Det ser man bl.a. på det berømte The St. James Hotel, der åbnede på Thanksgiving Day i 1875 og var byen Red Wings første og, fristes man til at sige, eneste luksushotel. Det italiensk inspirerede byggeri i fire etager var sin tids mest luksuriøse med tunge Brussels carpets i lobbyen, fløjlstæpper i damesalonen på anden sal og et smukt møblement i ædeltræ. Til indvielsen kunne gæster lade sig imponere af håndvaske med koldt og varmt vand i hanerne, radiatorer på alle etager og toiletter med træk og skyl. Der var også billardhal og barbersalon samt et avanceret køkken, som med årene gjorde The St. James populær selv for præsidenter. I 1905, da det første tog trillede ind på perronen i Red Wing, tilpassede jernbaneselskabet togplanen, så passagerer kunne indtage frokost eller middagsmaden på The St. James. Og ja, rigtigt gættet. I dag er det skofirmaet Red Wing der driver og ejer det over 140 år gamle hotel. ●

Tre gode inde i Red Wing

Morgenmad hele dagen

Bev's Cafe er den ældst fungerende restaurant i Red Wing, og selvom Bev ikke længere er i blandt os, er der stadig fuld gas på blusset i den klassiske diner, uanset om man er til amerikansk morgenmad med pandekager og ahornsirup eller fuldvoksne burgere med fritter og malt shakes. Husk kontanter for Bev's tager ikke imod noget så nymodens som betalingskort.
 221 Bush Street, bevscfe.com

Historiske to-go-fadbamser

Red Wing Brewing Company slog dørene op i 2011, 60 år efter at det sidste bryggeri i byen drejede nøglen om. Det "nye" bryghus ligger på samme matrikel som det gamle og brygger seks-syv tønder øl om ugen. Flere af øllene er lavet på lokale opskrifter fra 1800-tallet og nipper til Red Wings historie som havneby og centrum for skofremstilling med navne som Work Boot Red Ale eller Steamboat Scottish. Øllen fås ikke andre steder i USA, men du kan få brygget med hjem i en glaskande kaldet en growler. Restauranten serverer også lokale vine, pizzaer og diverse snacks.
 1411 Old West Main Street, redwingbrewing.com

Fodformede fornemmelser

Red Wing Shoe Company Museum er ikke kun en historisk renoveret bygning på Main St. med verdens største støvle foran og 30.000 par sko og støvler indeni fordelt på tre etager og et outlet i underetagen med rabatter på op til 70% på udvalgte sko og støvler. Det er også et interessant museum med Red Wing-reklamer fra 1960'erne og et tilhørende Norman Rockwell-kunstgalleri. Rockwells værk "Saying Grace" blev handlet på auktion i 2013 til 46 mio. dollar.

Tre gode uden for Red Wing

Op ad bakke

Barn Bluff lige uden for Red Wing har fungeret som geografisk pejlemærke og lokal publikumsfavorit gennem århundreder. Den over 100 meter høje klint ligger ud til Mississippifloden og har udsyn over Minnesota og nabostaten Wisconsin, og alt fra indfødte til europæiske opdagelsesrejsende har taget turen op gennem stenede stier. Den amerikanske forfatter, naturskriver og skatteenægter, Henry David Thoreau, der bl.a. skrev "Walden – Livet i skovene", er en af de mange, der har hiket op til toppen af Barn Bluff. Alle vandrestier starter for enden af East Fifth Street i Red Wing, men det er også muligt at tage vejen op til toppen i bil. red-wing.org

Flodtur på Mississippifloden

Mississippi er Nordamerikas største flodsystem og afvander næsten halvdelen af USA stater. Floden er blevet uødeliggjort i klassikere som Mark Twains "Tom Sawyer" og "Huckleberry Finn" og har spillet en vigtig rolle som trafikåre. Især i hjuldampernes tid havde floden stor betydning. Kom tæt på historien ombord på Pearl of the Lake, en moderne kopi af de store damskibe, som sejlede op og ned ad Mississippifloden i 1800-tallet. Der er plads til 125 siddende gæster på damperen, der har navn efter perleindustrien på den øvre del af Mississippifloden (store banker af ferskvandsøsters, der bidrager til at gøre flodvandet så klart). Pearl of the Lake ligger ved havnen i Willows 15 min. syd for Red Wing på Highway 61. Halvanden times udflugt koster 17 dollar. pearlloftlake.com

Fuglekiggeri i Frontenac State Park

Red Wing ligger på Mississippiflodens skarpeste sving – hvis man altså er på en floddamper – ud til Lake Pepin. Floden deler sig i to på denne strækning og skaber i processen en masse små såkaldte backwater lakes, der er gunstige for fugleliv. Området er fx kendt for sin bestand af ørne, og der